

Ledningsstöd och beredskap
Helen Persson

Hälso- och sjukvårdsnämnden

HSN/587/2026

2026-09-14

Svar på initiativärende om höjning av avgift för uteblivet besök inom tandvård och operation

Ärendebeskrivning

Anette Rangdag (SD) föreslår i ett initiativärende en höjning av avgift för uteblivet besök inom tandvård och operation.

2025 hade Folktandvården 2037 registrerade uteblivna besök och 6 st uteblivande till operation. Debiteringsfrekvensen beräknas idag på 55-60% för Folktandvården. Det innebär att intäkten för år 2025 för uteblivna besök var ca 480 tkr med nuvarande uteblivandeavgift på 400 kronor. En höjning enligt motionens förslag till 1000 kr per uteblivet besök skulle i så fall ge en ökning på ca 720 tkr vid samma debiteringsprocent 55-60%.

Om debiteringsfrekvensen istället höjdes till 90% med avgiften 400 kr så skulle intäkterna öka med 240 tkr. Debiterade man ut avgift för alla uteblivandebesök så minskar troligen även de uteblivande besöken då patienterna mest troligt lär sig att det kostar om man inte dyker upp. Det viktigaste är ändå att minska uteblivna besök och därigenom öka tillgängligheten. Kommer patienterna på sina besök, ökar ju intäkterna väsentligt då ett besök på tandvården för en vuxen oftast kostar mycket mer än 1000 kr.

Det bedöms inte möjligt att debitera ut 100% uteblivandeavgifter då det alltid finns några besök som är svår att ta ut om någon tex drabbats av sjukdom samma dag och då hör av sig med väldigt kort varsel. En utdebiteringsgrad på 90% bedöms vara maxgränsen.

Andelen inom Folktandvården som uteblev 2025 ligger på drygt 8% vilket är en förbättring sedan 2024 då det var knappa 10%. Arbetet med att bli bättre att debitera uteblivandeavgifter har visat effekt då andelen uteblivande har minskat.

I dag förekommer det i alla verksamheter att man istället för att fakturera ut en uteblivandeavgift enbart ger patienten en ny tid och stryker den gamla tiden i systemet. På så sätt är det även svårt att få fram korrekt statistik på hur mycket uteblivna besök som finns.

Detta kan bero på att man ute i verksamheten:

- inte känner till reglerna om uteblivandeavgifter som finns att läsa i Avgiftshandboken
- tycker man synd om patienten och därför avstår från att fakturera
- inte vet hur man ska hantera vårdssystemet Cosmic repektive T4 för tandvården med registrering när patienten uteblir och det skapas ny tid.

Tandvården behöver också utveckla sitt system T4 så att det finns ett konto i bokföringen där man ser hur mycket uteblivandeavgifter som faktiskt har debiterats ut. Idag görs en uppskattning utifrån andel timmar uteblivande i förhållande till total bokad tid. Intäkten följs som kr/utebliven tid som ska öka för att visa att så mycket som möjligt debiteras. Det

finns därför en del osäkerhet i exakt hur många uteblivna besök samt antal kronor som kommer in.

SMS-påminnelserna måste också börja fungera bättre, då patienterna lärt sig att de ska få påminnelse inför besöket. Troligen är det många barn och ungdomar som missar sina besök.

Totalt sett har Primärvården + Specialistvården ökat intäkterna för uteblivandeavgifter med 990 000 kr när man jämför år 2025 med år 2023 (Den största intäktsökningen har skett i Primärvård och Psykiatri, med +819 tkr).

På grund av brister i hur uteblivande avgifterna konteras i Folktandvården så går det inte att utläsa om höjda uteblivna avgifter från juni 2024 har ökat intäkterna, det ser snarare ut att ha minskat.

Region Jämtland Härjedalen höjde uteblivandeavgifterna 1 juni 2024. I bilaga redovisas alla regioners avgifter. Många regioner har höjt sina uteblivandeavgifter 2025 och 2026. Alla har problem med att många patienter uteblir från sina besök.

Operationsprocessen instämmer i Tandvårdens bedömning och ser inget skäl till ytterligare höjning av avgift. Fokus bör riktas mot insatser som främjar patienternas följsamhet till operationsförberedelser samt efterlevnad av gällande rutiner för ombokning och avbokning, i syfte att minska antalet uteblivna och sent avbokade operationer. I tillägg behöver verksamheten se över interna rutiner och säkerställa god följsamhet till dessa, då nuvarande systemstöd inte kan säkerställa en fullt automatiserad och smidig hantering av uteblivna besök.

Mot denna bakgrund bör Region Jämtland Härjedalen inte höja några uteblivandeavgifter i dagsläget. Det finns en farhåga att ju dyrare avgiften är desto svårare är det att ta ut den. Målet måste vara att minska uteblivandet eftersom det kostar verksamheten mycket i tillgänglighet och administration. Istället bör verksamheten satsa på att öka följsamheten till fattade beslut, att stödsystemen fungerar bättre (såsom T4 samt SMS-påminnelser) och att försöka nå närmare 100% debiteringstäckning med den avgift som redan är fastställd istället för att höja avgifterna igen.

Regiondirektörens förslag

Initiativärendet avslås.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Utdrag till

Anette Rangdag, SD